

**SCIENTIFIC JOURNAL
PARADIGM OF KNOWLEDGE**

**No. 6(50), 2021
December, 30**

FOUNDER: CENTER FOR
INTERNATIONAL COOPERATION
TK MEGANOM, LLC

WAS FOUNDED IN 2014

IT IS ISSUED SIX TIMES A YEAR

<http://naukajournal.org/index.php/Paradigm/>

Edition address: Zeil 12,
60313 Frankfurt, Germany

Edition e-mail: paradred@gmail.com

Phone: + 496921246293

© Center for international scientific
cooperation TK Meganom, LLC

Reprint of materials without the written permission of edition forbidden

Editorial Board:

The Editor-in-chief Nataliia Tytova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine, Kyiv

Economic Sciences

- Doctor of Economical Sciences, Professor, Barsky Y. M., Lutsk National Technical University;
- Doctor of Economical Sciences, Professor, Shvets N. R., Director of Institute of Banking Technologies and Business "University of Banking";
- Doctor of Economical Sciences, Professor, Shevchuk A. V., Novovolynsk Research-Education Institute of Economics and Management Ternopil National Economic University;
- Doctor of Economical Sciences, Associate Professor, Vdovenko N. M., National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine;
- Doctor of Economical Sciences, Professor, Zahorna T. O., Makiyivka Economic and Humanitarian Institute;
- Doctor of Economical Sciences, Associate Professor, Hrapkina V. V. Makiyivka Economic and Humanitarian Institute;

Historical Sciences

- Doctor of Historical Sciences, Professor, Orehovsky V., Chernivtsi Institute of Trade and Economics, Kyiv National University of Trade and Economics;
- Doctor of Historical Sciences, Professor, Yuriy M., Chernivtsi Institute of Trade and Economics, Kyiv National University of Trade and Economics;

- Doctor of Historical Sciences, Bezarov O., Chernivtsi Institute of Trade and Economics, Kyiv National University of Trade and Economics;
- Doctor of Historical Sciences, Professor, Tsyganenko L., Izmail State Humanitarian University;
- Doctor of Historical Sciences, Professor, Roebuck Igor Y., Kharkiv National Medical University;
- Doctor of Historical Sciences, Nikitenko K. V., Lviv National Academy of Arts;
- Doctor of Historical Sciences, Professor, I.B. Datskiv, Ternopil National Economic University;
- Doctor of Historical Sciences, Professor, Cotsur Nadiya, Gregory Skovoroda Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University;

Philosophical sciences

- Doctor of Philosophy, Alatoon Mohammad Fayiz Ahmad;
- Ramadan Emhemad Jewli Kanan, Doctor of Philosophy (PhD), Elmergib University, Libya;
- Doctor of Philosophy, Professor, Chikarkova M., Chernivtsi Institute of Trade and Economics, Kyiv National University of Trade and Economics;
- Doctor of Philosophy, Professor, Andriyenko O. V. Donetsk National University;
- Doctor of Philosophy, Dulyn P. G., Mikolaiv National University;

Political Sciences

- Doctor of Political Science, Professor, Kornienko V., Academician of the Ukrainian Academy of Political Science, Vinnytsia National Technical University, President of the Association "Analitikum"
- Doctor of Political Sciences, Professor, Tkach O. I., Taras Shevchenko National University of Kyiv;
- Doctor of Political Sciences, Associate Professor, Denysuk Svetlana G., Vinnytsia National Technical University;

Pedagogical Sciences

- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Belmaz Y., Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy;
- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vlasenko K. V., Doctor of Pedagogical Sciences, Donbass State Engineering Academy;
- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Prima R. M., Lesya Ukrainka Eastern European National University;
- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kozhevnikov V. M., Makiyivka Economic and Humanitarian Institute;
- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Tarnopolskyi O. B., Doctor of Pedagogical Sciences, Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk;
- Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Poluboiaryna I. I., Kharkiv National Kotlyarevsky University of Arts;

Psychological Sciences

- Doctor of Psychology, Professor, Academician of the Ukrainian Academy of Technology (UTA), Iryna Volzhentseva; Hryhoriy Skovoroda Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University;
- Doctor of Psychology, Professor, Simonenko S., K.D. Ushynsky South Ukrainian National Pedagogical University;
- Associate Professor, Murat Elioz, Ondokuz Mayis University, Yasar Dogu Faculty Of Sport Sciences, Samsun, Turkey;

Medical Sciences

- Doctor of Medical Sciences, Professor, Mikhail Lebedyuk, Head of the Department of Dermatology and Venereology, Odessa National Medical University;
- Doctor of Medical Sciences, Professor, Bocharov Vasily Andreevich, Head of the Department of Pharmaceutical and Cosmetology Technologies, Odessa Medical Institute of the International Humanities University;
- PhD in Medical Sciences, Bocharova Veronika Vladimirovna, Odessa National Medical University;
- Doctor of Medical Sciences, Associate Professor, Kuts Larissa Viktorovna, Head of the course of dermatovenerology, clinical immunology, allergology, Medical Institute of the Sumy State University;
- Doctor of Medical Sciences, Zubkova L., Medical center "ORTO DENT" (Odessa, Ukraine);
- Doctor of Medical Sciences, Gladchuk V., «Hladchuk Medical Aesthetic Center» (Kiev, Ukraine)
- Doctor of Medicine, Professor, Peklina G. P., Odessa Medical Institute International Humanitarian University;

Technical Sciences

- Doctor of Technical Sciences, Professor, Waldemar Wójcik, Lublin University of Technology;
- Doctor of Technical Sciences, Professor, Baranowski V. M., Ternopil National Technical University;
- Doctor of Technical Sciences, Professor, Gogo V. B., Donetsk National Technical University;
- PhD in Engineering Sciences, Alatoon Mohammad Fayiz Ahmad

Juridical sciences

- Doctor of Law, Professor, Krinitsky I. E., Professor, Research Laboratory number 1, Research Institute of Finance;
- Doctor of Law, Professor, Gumin A. M., Training and Research Institute of Law and Psychology, National University "Lviv Polytechnic"

Art

- Doctor of Art, Professor, Crul P. F. V.Stefanik Prikarpatyky University;
- Doctor of Art, Professor, Olena Sizova, P. Tchaikovsky South Ural State Institute of Arts;
- Doctor of Art, Professor, Katerina Stanislavska, National Academy of Leaders Culture and Arts;
- Doctor of Cultural Studies, Associate Professor, Prokopova Natalia Leonidovna, Dean of the Faculty of Directing and Actor Art, Kemerovo State Institute of Culture;
- Doctor of Art, Rusudan Kvaratskhelia, Caucasus International University;
- Doctor of Art, Professor, Andriy Puchkov, Boris Grnchenko Kyiv University;
- PhD in Art, Evhen Kushch, National Academy of Leaders Culture and Arts;

Geographical Sciences

- Doctor of Geographical Sciences, Professor, Ilyin L. V., Head of the Department of Tourism and Hospitality Lesya Ukrainka East-European National University;

Ulrichsweb™ Global Serials Directory

Publishing house is a member of CrossRef

DOI (Digital object identifier)

Indexing:

CORE

BIELEFELD ACADEMIC SEARCH ENGINE

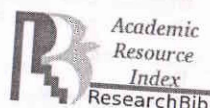
CITEFACTOR

WORLDCAT

RESEARCHBIB

GOOGLE SCHOLAR

I. ECONOMICAL AND POLITICAL SCIENCES

DOI 10.26886/2520-7474.6(50)2021.1

UDC 339.138

CONSUMER TARGETING IN SOCIAL NETWORKS AS A MODERN TOOL OF ADVERTISING MANAGEMENT

Ruslan Shamrin, PhD in Economic Sciences

e-mail: shamrin@donnuet.edu.ua

Yuliia Lyzhnyk

<https://orcid.org/0000-0003-3432-7581>

e-mail: lyzhnyk_ub@donnuet.edu.ua

Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade, Krivyi Rih, Ukraine

The article highlights the specifics of consumer targeting on social networks to improve the segmentation of the advertising audience.

The aim of the work is to analyze the segmentation of the presence of Ukrainian consumers in social networks and determine the prospects for the use of targeted advertising as part of marketing strategy and advertising management of the enterprise. The research methodology is the use of synthesis, abstract-logical and comparative analysis - to determine the key factors of targeting the advertising audience and methods of regression analysis - to forecast the attendance of social networks in Ukraine.

The scientific novelty is structuring of targeting factors in accordance with the objectives of the marketing strategy, taking into account the forecast assessment of the quantitative coverage of the target audience.

Key words: consumer targeting, internet marketing, advertising management, consumer behavior, social networks.

References:

1. Boundary scan. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Boundary_scan (2021, December, 21).
2. Stukach, Nick (2008). Easily testable logical networks based on a "widened long flip-flop". Retrieved from <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/0808/0808.2602.pdf>. (2021, December, 21).
3. Stukach N.D. (2019). Primenenie interaktivnoy programmy-pruvera tipa Coq mozhet stat' novym standartom aprobatsii prakticheskii vazhnykh teoreticheskikh rabot. Retrieved from <https://naukajournal.org/index.php/Paradigm/article/download/1784/1839> (2021, December, 21). [in Russian].
4. Michael D. Chilette (2003). Advanced digital design with the Verilog HDL. – New Delhi: Prentice-Hall of India, 2005, ISBN-81-203-2756-X, www.phindia.com.
5. Soloviov V.V. (2014). Osnovy yazyka proektirovaniia tsyfrovoy apparatury Verilog. – Moskva: Goriachaia liniia – Telekom, 2014, ISBN 978-5-9912-0353-1, www.techbook.ru [in Russian]

Citation: Mykola Stukach (2021). AN ADVANCE OF THE THEORY OF THE WIDENED LONG FLIP-FLOP: PROPOSED IS FORMULATING IN THE LANGUAGE VERILOG. Frankfurt. TK Meganom LLC. Paradigm of knowledge. 6(50). doi: 10.26886/2520-7474.6(50)2021.3

Copyright Mykola Stukach ©. 2021. This is an openaccess article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY). The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

III. HUMANITARIAN SCIENCES

DOI 10.26886/2520-7474.6(50)2021.4

UDC 745/749

**MOTIFS OF ORIENTALISM IN DECORATION OF FINE CERAMIC ART
OF ENGLAND IN THE SECOND HALF OF XVIII - FIRST HALF OF XIX
CENTURIES**

Olha Dietochka, Postgraduate student<https://orcid.org/0000-0002-6938-0051>e-mail: o.dietochka.asp@kubg.edu.ua

Borys Grinchenko Kyiv University, Ukraine, Kyiv

Olha Ovcharenko, Lecturer<https://orcid.org/0000-0001-9302-5159>e-mail: o.ovcharenko@kubg.edu.ua

Applied College "Universum" of Borys Grinchenko Kyiv University, Ukraine, Kyiv

The article provides the specifics of the use of Middle Eastern art motifs in decorating fine ceramics in England. It was clarified that orientalism as a special artistic direction in Europe became widespread in the first half of the XVII – XIX centuries and found its embodiment in painting graphic, sculpture and applied art. It is determined that it is represented by a number of porcelain works of leading European manufacturers of this period. It was found that the motives of the Middle East were used in the decoration of products of fine ceramics of England, in particular such artistic and industrial centers as Chelsea, Derby, Bow, Minton and Co.

It was established that the primary role in enriching the culture of formation and decoration of fine ceramics of the mentioned country with images and plots of the East played out several factors. First, imitation of

Meissen porcelain, which according to the works of famous artist Jean Baptiste Vanmour. Besides, we can speak about the influence of colonial and trade activities of the of the East India Company. It was the latter that deepened the knowledge of the British about the art of countries such as Turkey and Iran, prompted the collection of their exotic works. Porcelain Minton and partners, who appealed to the famous Iznik ceramics of the XVII century in their own works to oriental ornaments, were considered.

The subject of the article is the orientalism in the art of fine ceramics in England. The goal is to reveal the specifics of orientalism in the formation and decoration of porcelain in The Britain in the first half of the XVII – XIX centuries.

The research methodology is based on the axiological, historical and chronological, comparative historical and historical and cultural, art analysis which made it possible to provide insights into the interrelation of the art of «white gold» of the England and art of East.

Thus, abovementioned is evidenced by such series of porcelain figures of Turks in theatrical costumes, Chelsea and Derby from 1756 to 1760 were distinguished. And for examples copies of ceramics Iznik factory Minton and partners, 1862, as well as tiles of the mentioned production for interior cladding.

Key words: orientalism, fine ceramics, porcelain, earthenware, England, Turkey, 18th – 19th centuries.

О. Демочка, аспірантка; О. Овчаренко, викладач, Мотиви орієнталізму в мистецтві фарфору-фаянсу- Англії другої половини XVIII – першої половини XIX століть / Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ, Україна

У статті висвітлено специфіку застосування мотивів мистецтва Близького Сходу у декоруванні тонкої кераміки Англії. Уточнено, що орієнталізм, як особливий мистецький напрям у Європі набув

поширення у першій половині XVIII–XIX століттях і знайшов своє втілення у живописі, скульптурі, графіці і декоративно-прикладному мистецтві. Визначено, що він репрезентований низкою фарфорових творів провідних європейських мануфактур означеного періоду. З'ясовано, що мотиви Близького Сходу були вживаними в оздобленні продукції тонкої кераміки Англії, зокрема таких художньо-промислових осередків, як Челсі, Дербі, Воксхол, Боу, Мінтон.

Встановлено, що першочергову роль у збагаченні культури формотворення і декорування тонкокерамічних виробів згаданої країни образами та сюжетами східної генези відгравало кілька факторів. По-перше, наслідування фарфору Майсену, автори якого раніше за інших керамістів звернулися до орієнталізму, здебільшого завдяки творам фламандсько-французького художника Жана Батіста Ванмура. При цьому чимале значення мала колоніальна і торговельна діяльність Ост-Індської кампанії. Саме остання поглибила знання англійців про мистецтво таких країн, як Туреччина і Іран, спонукала до колекціонування їх екзотичних творів, а згодом переосмислення художньої цінності імпортованих східних виробів. Було розглянуто фарфор Мінтона, який апелював до відомої ізнікської кераміки XVII століття у формотворенні власних творів і у декоруванні кахлів складними арабесками.

Предметом дослідження статті є орієнталізм у мистецтві тонкої кераміки Англії. Мета полягає у розкритті специфіки орієнталізму у формотворенні і декоруванні фарфору-фаянсу Британії періоду середини XVIII – першої половини XIX століть.

Методологія дослідження базується на аксіологічному, історико-хронологічному, крос-культурному і мистецтвознавчому методах аналізу. Так, історико-хронологічний метод було вжито для висвітлення історичних процесів, які спричинили появу і вплинули на

розвиток орієнталізму у європейському мистецтві. Крім того окреслений метод дає змогу встановити виробництва фарфору-фаянсу Туманного Альбіону, які у декорванні своєї продукції зверталися до орієнтальних мотивів. Історико-культурний метод застосовано для визначення культурного тла XVIII–XIX століть для визначення особливостей поширення означених мотивів.

Натомість крос-культурний вжито для порівняння турецьких і британських творів тонкої кераміки, виокремлення запозичених рис декорування в останній. Також послуговуючи ним, проведено мистецтвознавчий аналіз виробів окремих осередків фарфору-фаянсу, зокрема Челсі і Мінтону, в продукції яких образи Близького Сходу отримали найбільш яскраве втілення.

Висновки. Таким чином, у зв'язку з вище наведеним було виокремлено серію фарфорових фігурок турків у театральних костюмах, Челсі та Дербі 1756–1760 рр.; копії кераміки Ізніка компанії Мінтон, 1862 р., а також плитки згаданого виробництва для облицювання інтер'єру.

Ключові слова: орієнталізм, Англія, Туреччина, XVIII–XIX століття, фарфор, фаянс.

Вступ. До питання особливостей становлення і розвитку орієнталізму у мистецтві Європи зверталася значна кількість науковців. Одні розглядали окреслену тему з метою тлумачення її ідеологічного спрямування, інші у контексті окремих видів мистецтва, здебільшого живопису. Проте, якщо розглядати вплив стилістики Сходу на твори фарфору-фаянсу європейських країн, варто відзначити, що цьому аспекту приділено недостатньо уваги. Якщо й існують окремі розвідки щодо впливу східних тенденцій, то стосуються вони здебільшого продукції Майсену. У зв'язку з цією обставиною виникає необхідність

встановлення значення орієнталізму для тонкокерамічного мистецтва Англії, збагачення останнього екзотичними мотивами і їх подальші трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглядаючи питання джерел інспірацій мотивів Сходу в європейському мистецтві, не можна не зазначити про важливість книги американського професора Едварда Саїда «Орієнталізм» [1] для загального розуміння тематики однойменного напрямку, як цілої системи уявлень європейців про Схід. У зазначеній праці розкрито особливість формування знань у XVIII–XIX століттях про екзотичні країни, виникнення і затвердження певних стереотипів.

Цінним джерелом інформації щодо орієнталізму в контексті мистецтва є розвідка російки Е. Г. Фісун «Схід як «екзотичний інший» у західноєвропейському мистецтві XIX століття» [2]. У означеному виданні авторка досліджує характерні художні риси означеного напрямку в творах живопису і зачіпає значення у цьому питанні колоніальної політики Європи XVIII–XIX ст.

Серед розглянутих публікацій, які становлять інтерес для встановлення місця орієнталізму в мистецтві фарфору-фаянсу, варто відзначити є статтю російської дослідниці О. Нефедової [3]. У вказаній праці простежено появу тенденції використання мотивів мистецтва Сходу і їх першоджерел – серії гравюр Ж. Б. Ванмура, здебільшого у фарфорі Майсену. Проте, щодо застосування мотивів окресленої частини світу в декорванні виробів Англії, крім згадки про ліверпульського майстра Семюеля Гілбоді, авторка не зазначає. Варто виокремити й розвідку О. Новікової про кераміку Ізніка у Туреччині [4], яку імітувало одне з найвпливовіших виробництв Британії середини XIX ст. – Мінтон і партнери.

Та безумовно важливим джерелом щодо еволюції образів і стилістики Сходу в мистецтві тонкої кераміки Туманного Альбіону є зразки фарфору зі збірки музею Вікторії та Альберта у Лондоні [5]. Саме завдяки останньому вдалося простежити зміни у формотворенні та декоруванні місцевих виробів, які відбувалися під впливом орієнталізму.

Мета та завдання. Метою статті є розкриття особливостей орієнтальних мотивів у формотворенні і декоруванні тонкої кераміки Англії першої половини XVIII – XIX століть. Завдання полягають у визначенні генези орієнталізму у фарфорі-фаянсі окресленої країни, встановленні мануфактур, які апелювали у декоруванні до східних мотивів.

Виклад матеріалу. Відомо, що орієнталізм – це своєрідне бачення культури Сходу європейцями, яке вилилося у певний напрям упродовж XVIII–XIX століть, що охопив різні види мистецтва: архітектуру, живопис, графіку, скульптуру, декоративно-прикладне мистецтво. При цьому, характерними для згаданої течії була певна поверхневистість і стереотипність, використання елементів східного мистецтва не завжди у традиційному контексті [1]. Крім того, типовим було звернення саме до періодів розквіту таких держав, як Персія й Османська імперія, мистецтво яких випромінювало стилетворчі азійські імпульси. Натомість відтворення орнаментів, колориту традиційного вбрання і місцевої символіки відбувалося на основі отриманої інформації від подорожувальників, та часто у поєднанні з їх суб'єктивними уявленнями [2].

Виникнення орієнталізму в європейському мистецтві пов'язують з творчим доробком фламандсько-французького художника Жана Батіста Ванмура, який у низці своїх робіт зображував життя Сходу, звички й культуру його мешканців. Так, згаданий митець наприкінці XVII століття супроводжував французького посла маркіза Шарля де Ферріюля в

Османській Імперії, з метою ілюстрування державницьких подій. Результатом такої співпраці стали живописні картини, які репрезентують сюжетні композиції із детально прописаним інтер'єром [3]. Не менший інтерес становлять портрети державних діячів згаданої імперії, завдяки яким можна простежити увесь колорит східного традиційного вбрання.

Крім того, Шарль де Ферріюль замовив Ж. Б. Ванмуру серію малюнків, які б демонстрували життя турків періоду між 1699 і 1709 роками. Доробком художника за окреслений проміжок часу стала «Колекція зі ста гравюр, які представляють різні народи Леванту». Перша масова публікація творів митця відбулася 1712 року у Парижі і слугувала ілюстраціями для «Нового географічного словника» Згодом, гравюри копіювалися німецькими, французькими та англійськими майстрами, перекладався супроводжувальний текст, що більшої мірою сприяло поширенню ілюстрованих образів одного митця [5].

При цьому, слід зазначити, що деякі зображення, як гравюри із чоловічими образами турків, були досить достовірними в плані відтворення традиційних костюмів, оточуючого інтер'єру і його декорування (рис. 1). Натомість детальне ілюстрування вбрання турецьких жінок, а тим більш їх звичок відпочинку, викликає питання. Оскільки зображення жінок, перебування у їх будинках іноземців було заборонено місцевим правилами і канонами. Тому, деякі ілюстрації з означеної серії можна скоріше віднести до творчої інтерпретації художника, поєднанню реальності і фантазії. Окреслене припущення підтверджує супроводжувальна експлікація до однієї з гравюр Ж. Б. Ванмура [5] (№ 45 «Турчанка, яка курить»), котра зберігається у музеї Вікторії і Альберта у Лондоні (рис. 2).

Проте, пропри усі неточності і художні відступи митця, серія малюнків із мешканцями Леванту отримали неабияку популярність в європейському мистецтві. Відповідно й бачення, властиве означеному

художнику також опосередковано було прищеплене усім поціновувачам цих гравюр.

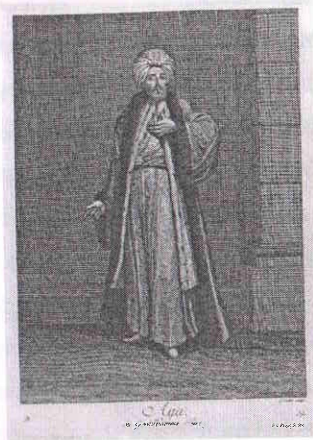

Рис. 1. Гравюра, естамп. № 39 «Турок»
Жан Батіст Ванмур
гравер Жан Батіс Скотін I,
1714–1715 pp.

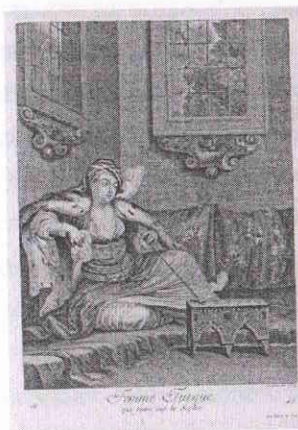

Рис. 2. Гравюра, естамп. № 45
«Турчанка, яка курить». Жан Батіст
Ванмур
гравер Жан Батіс Скотін I.
1714–1715 pp.

Так, першою трансформацією згаданих творів Ж. Б. Ванмура у фарфорі стали вироби Майсену першої половини XVIII століття. Перші фігурки турків і турчанок у колоритному екзотичному вбранні були змодельовані у 1740-х роках провідним майстром Майсену – Й. Кедлером, а згодом і його помічником Фрідріхом Еберляйном [3]. Означені керамісти апелювали до німецької версії гравюр згаданого французького художника, які згодом відтворили у твердому фарфорі. Колорит цих фігурок також був не випадковим, адже у доробку Ж. Б. Ванмура, як вище зазначено, були й живописні картини, які демонструють усю кольорову палітру національного вбрання, його декорування і найдрібніші аксесуари.

Цебто, чимала кількість фарфорових фігурок образів **турецької** знаті, простих жінок і чоловіків, іноземних мешканців **Леванту**

поширилися Європою під маркування Майсену в першій половині XVIII ст. При цьому подібні комплекти фігур у турецькому вбранні використовували як прикраси для столу під час десерту та на пишних обідах [5]. Згадані твори отримали чималу популярність, яка була зумовлена злиттям двох захоплень означеного періоду – тонкостінним твердим фарфором і мотивами Близького Сходу.

Принагідно зазначити, що у другій половині XVIII століття продукція Майсену, як одна з найкращих зразків твердого фарфору європейського походження, активно копіювалася сусідніми країнами. Відповідно й наслідування мотивів Сходу не оминули асортимент мануфактур Франції і Англії.

Таким чином, орієнталізм досягнув берегів Туманного Альбіону і вже з 50-х років окресленого століття такі ранні фарфорові осередки, як Боу, Челсі, Дербі, Воксхол імітували вироби Майсену [6, с. 281]. Спочатку це були детальні копії форм, проте вже через десятиліття вироби набули дещо іншого звучання, доповненого баченням місцевих художників, розширенням знань і уявлення про країни Сходу [8, с. 5–7]. Ще однією відмінністю фігурок, які продукувалися британцями, було використання м'якого фарфору. Саме з останнього, завдяки пластичності матеріалу, виконувалася частина виробів Челсі, зокрема скульптура малих форм. Характерним зразком цього різновиду є статуетки турків у театральних костюмах. Вони є частиною цілої серії на цю тематику, що виготовлялася у Челсі 1756 року, а згодом у Дербі 1760 року (рис. 3).

Крім продукції Майсену чималу роль для знайомства з культурою Близького Сходу для англійців мала Ост-Індська кампанія та її колоніальна політика і торговельна діяльність. Колонії британців у Америці та Африці розширили уявлення європейців про нові екзотичні країни. А активне імпортування їх товарів сприяло появі нових форм і мотивів декорування. Тобто, художні риси цієї частини світу, окрім

згаданих фігурок, почали з'являтися у сюжетних розписах, зокрема у контексті прославляння власних колоніальних здобутків або як чогось небаченого й екзотичного [8, 9].

Рис. 3. Пара турецьких танцюристів у театральних костюмах. М'який фарфор, розпис емалевими фарбами. Дербі, 1760 р.

Якщо у XVIII столітті можна охарактеризувати орієнталізм, як виключно транслювання образів Сходу крізь бачення європейців у мистецтві, то надалі його особливості застосування змінилися. Так, у першій половині XIX століття відбулася трансформація світогляду британців, що позначилося на більш глибокому зацікавленні культурою екзотичних країн. Яскравим прикладом цього є імпортування турецької кераміки, зокрема відомої ізнікської, яка виготовлялася поблизу Стамбулу [5]. Це був посуд, який створювали з початку XVII століття і відносили до цінних і розкішних предметів.

Вироби Ізніка мали характерні форми ваз, великих тарілок, кухлів для води, притаманні традиціям цієї країни. Декорування вирізнялося здебільшого використанням рослинних мотивів із складними мереживними переплетіннями і колоритом, зокрема з використанням синього, бірюзового і червоного кольорів. Найбільш поширеними у цьому

штибі кераміки були вази і глечики, прототипом яких є ранній місцевий металевий посуд.

Саме до ізнікської кераміки у формотворенні і декоруванні апелювала один з найбільших заводів фарфору Англії першої половини XIX століття Мінтон і партнери, її арт-директор, Леон Арн, а також сам Мінтон цікавилися дизайном і технологіями кераміки багатьох періодів і культур. Турецькі вироби Ізніку були серед тих, що найсильніше привернули їх увагу [5]. Хоча, слід зазначити, що й інші європейські виробництва імітували цей яскравий посуд.

Таким чином, у середині окресленого періоду частина виробів компанії Мінтона була репрезентована цілковитими копіями турецьких форм, прикладом чого може слугувати ваза із флористичним оздобленням.

Форма, кольори й оздоблення були взяті безпосередньо з турецьких зразків. Проте, головною відмінністю прототипу й імітованого твору було використання різних матеріалів у першовзірцях, натомість англійська інтерпретація завжди виконувалася з твердого фарфору.

Так, у другій половині XIX ст. згадана мануфактура і її філії виготовляли плитку (кахлі) із суто арабським декоруванням. Зумовило означене не тільки спрямованість на продукцію Туреччини, а загальна тенденція моди на оздоблення інтер'єру арабськими елементами. Продукувалися такі кахлі за новою технологією, інакшою ніж ізнікська кераміка XVI століття, із застосуванням порошкоподібної глини, спресованої під великим тиском між металевими матрицями [5]. Так, створена основа рівної форми була ідеальною для подальшого декорування ручним розписом із східними орнаментами

Висновок. Загалом, можна зазначити, що орієнталізм у мистецтві тонкої кераміки Англії з'явився у другій половині XVIII століття. Серед причин, які спонукали появі східних мотивів у фарфорі-фаянсі

останньої варто виокремити художнє наслідування кераміки Майсену [7] Другим вагомим фактором була колоніальна та торговельна діяльність Британської Ост-Індської кампанії, яка поглибила знання про екзотичні країни і їх вироби. Окреслене отримало унаочнення у сюжетних розписах фаянсових тарілок виробництва Джона Рідвея [10], 1836 року.

Першими мануфактурами Туманного Альбіону, котрі звернулися до орієнталізму у формотворенні і декоруванні були Челсі, Воксхол і Боу, зокрема у виготовленні фарфорових фігурок мешканців Туреччини у колоритних театральних костюмах. Особливу роль означені мотиви мали у продукції заводу Мінтон і партнери на початку ХІХ століття. До найбільш яскравих зразків втілення орієнталізму у тонкій кераміці Англії є копії ізнікської кераміки, які продукувалися 1862 року на виробництві Мінтона. Крім того, східні флористичні орнаменти активно використовувалися у декоруванні керамічної плитки, яка складала значну частину асортименту останньої згаданої мануфактури.

Література:

1. Саїд, Е. (2001). Орієнталізм. пер. з англ. В. Шовкун. Київ: Основи. 511.
2. Фисун, Е.Г. (2014). Восток как «экзотический другой» в западноевропейском искусстве сознания XIX века. Totallogy XXI. <https://www.researchgate.net/publication/321005790_EGFisun_VOSTOK_KAK_EKZOTICESKIY_DRUGOJ_V_ZAPADNOEVROPEJSKOM_HUDOZESTVENNOM_SOZNANII_HIH_VEKA_Totallogy_XXI_Postneklasicni_doslidzennia> (2021, грудень 23)

3. Нефедова, О. (2011) Ориентализм в тематике европейского фарфора XVIII века. Антиквар. 51. <<https://antiqueland.ru/articles/196/>> (2021, грудень, 24)
4. Новикова О. Мода в стиле тюрокеры. <https://img2.labirint.ru/rcimg/de3aabef4054b6215d344311588d9a67/1920x1080/books63/626788/ph_12.jpg?1570440351> (2021, грудень 23)
5. Minton. Stoke on Trent. <<https://collections.vam.ac.uk/item/O77737/bottle-vase-minton/>> (2021, грудень, 07)
6. Школьна, О. В. Британський фарфор і фаянс у музейних колекціях Лондона. Другий Всеукраїнський Музейний Форум. Матеріали науково-практичної конференції. 2019 (26 червня, Переяслав-Хмельницький) 280–283. <<http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30404/1/materiali-konferencziyi281-284.pdf>> (2021, листопад, 28).
7. Нефедова, О., Цыбизона, М. (2019). Анализ сюжетов и источников мотивов ориентализма в русском фарфоре XVIII–XIX. Известия УрФУ. Серия 2. Гуманитарные науки. 2019. Т. 21. №1 (184). 250–260.
8. Wilson, G. (1999) introduction by Sir Francis Watson. Mounted Oriental Porcelain in the J. Paul Getty Museum. <<https://www.getty.edu/publications/resources/virtuallibrary/0892365625.pdf>> (2021, листопад, 08).
9. Pierson, S. (2019). Chinese porcelain, the East India Company, and British cultural identity, 1600–1800. Amsterdam: University Press. 275–292.
10. Cushion J. P. (1996). Handbook Of Pottery And Porcelain Marks. <<https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.281011/page/n373/mode/2up>> (2021, листопад, 28).

References:

1. Said, E. (2001). Oriientalizm [Orientalism]. Kyiv: Osnovy. 511 [in Ukrainian]

2. Fisun, E.G. (2014). Vostok kak «ekzoticheskij drugoj» v zapadnoevropejskom iskusstve soznaniya HIIH veka [East as an exotic other in the Western European art of consciousness of the 19th century] Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/321005790_EGFisun_VOSTOK_KA_K_EKZOTICESKIJ_DRUGOJ_V_ZAPADNOEVROPEJSKOM_HUDOZESTV_ENNOM_SOZNANII_HIH_VEKA_Totallogy_XXI_Postneklasicni_doslidzenna [in Russian]. (2021, Decemder, 23)
3. Nefedova, O. (2011) Orientalizm v tematike evropejskogo farfora XVIII veka. [Orientalism in the subject of 18th century European porcelain]. Retrieved from <https://antiqueland.ru/articles/196/> [in Russian]. (2021, Decemder, 24)
4. Novikova O. Moda v style tiurkerы [Fashion style turkers]. https://img2.labirint.ru/rcimg/de3aabef4054b6215d344311588d9a67/1920x1080/books63/626788/ph_12.jpg?1570440351 [in Russian]. (2021, Decemder, 23)
5. Minton. Stoke on Trent. Retrieved from <https://collections.vam.ac.uk/item/O77737/bottle-vase-minton/> [in English]. (2021, Decemder, 07)
6. Shkolna, O. 2019. «Britanskiy farfor i fayans u muzeynih kolektsiyah Londona» [British porcelain and faience in museum collections in London] Second Ukrainian Museum Forum. Materials of the scientific-practical conference. Pereyaslav-Khmelnytsky, [Another All-Ukrainian Museum Forum. Materials of the scientific-practical conference. 2019 (26 June, Pereyaslav-Khmelnytsky)] 280–283. Retrieved from <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30404/1/materiali-konferencziyi281-284.pdf> [in Ukrainian]. (2021, November, 28)
7. Cybizona, M. (2019). Analiz syuzhetov i istochnikov motivov orientalizma v russkom farfore XVIII–XIX. [Analysis of plots and sources of

- orientalism motives in Russian porcelain XVIII – XIX] Izvestiya UrFU. Seriya 2. Gumanitarnye nauki. 250–260. [in Russian].
8. Wilson, G. (1999) introduction by Sir Francis Watson. Mounted Oriental Porcelain in the J. Paul Getty Museum. Retrieved from <https://www.getty.edu/publications/resources/virtuallibrary/0892365625.pdf> [in English]. (2021, Decemder, 23).
9. Pierson, S. (2019). Chinese porcelain, the East India Company, and British cultural identity, 1600–1800. Amsterdam: University Press. 275–292 [in English].
10. Cushion J. P. (1996). Handbook Of Pottery And Porcelain Marks. Retrieved from <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.281011/page/n373/mode/2up> [in English]. (2021, November, 28).

Citation: Olha Dietochka, Olha Ovcharenko (2021). MOTIFS OF ORIENTALISM IN DECORATION OF FINE CERAMIC ART OF ENGLAND IN THE SECOND HALF OF XVIII - FIRST HALF OF XIX CENTURIES. Frankfurt. TK Meganom LLC. Paradigm of knowledge. 6(50). doi: 10.26886/2520-7474.6(50)2021.4

Copyright Olha Dietochka, Olha Ovcharenko © 2021. This is an openaccess article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY). The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.